

Briselē, 9.9.2015.
COM(2015) 452 final

2015/0211 (COD)

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai nolūkā un ar ko groza Direktīvu 2013/32/ES

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

- **ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta izveide**

Eiropas Komisija 2015. gada 13. maijā nāca klajā ar visaptverošu Eiropas programmu migrācijas jomā¹, kurā izklāstīti gan tūlītēji pasākumi, ko Komisija drīz pēc tam ierosināja, lai reaģētu uz krīzes situāciju Vidusjūras reģionā, gan arī turpmākas iniciatīvas, kuras jāuzsāk, lai rastu strukturālus risinājumus migrācijas labākai pārvaldībai visos tās aspektos. Apsvērtu strukturālo iniciatīvu ietvaros, un ņemot vērā pašreizējo nepieredzēto spiedienu uz dalībvalstu patvēruma sistēmām, Komisija uzsvēra nepieciešamību efektīvāk vērsties pret ļaunprātīgu izmantošanu un norādīja savu nodomu pastiprināt drošas izcelsmes valsts noteikumus, kas paredzēti Direktīvā 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (turpmāk “Direktīva 2013/32/ES”), lai atbalstītu to patvēruma pieteikumu ātru izskatīšanu, kurus iesniegušas personas no valstīm, kas norādītas kā drošas. Kā Eiropadome uzsvērusi savos 2015. gada 25. un 26. jūnija secinājumos, tas cita starpā nozīmē, ka ir jāizveido ES kopējais drošu izcelsmes valstu saraksts.

Direktīva 2013/32/ES dalībvalstīm ļauj piemērot īpašus procedūras noteikumus, jo īpaši paātrinātas procedūras un robežprocedūras, gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs ir tādas valsts valstspiederīgais (vai bezvalstnieks attiecībā uz trešo valsti, kurā viņš pirms tam pastāvīgi bija dzīvojis), kura valsts tiesību aktos norādīta kā droša izcelsmes valsts un kuru turklāt var uzskatīt par drošu attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju, ņemot vērā viņa īpašos apstākļus. Tikai dažas dalībvalstis ir pieņēmušas drošu izcelsmes valstu sarakstus. Turklāt starp dalībvalstu sarakstiem pastāv atšķirības, ko varētu būt radījuši atšķirīgi konkrētu trešo valstu drošības novērtējumi vai arī atšķirīgas trešo valstu valstspiederīgo plūsmas, ar ko tās saskaras.

Direktīvas 2013/32/ES I pielikumā ir noteikti kopēji kritēriji, pēc kuriem dalībvalstis nosaka, ka trešās valstis ir drošas izcelsmes valstis. Proti, tajā ir noteikts, ka:

“Valsts tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti, ja, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, var pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, kā noteikts Direktīvas 2011/95/ES² 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

Izdarot šādu vērtējumu, inter alia tiek ņemts vērā apjoms, kādā aizsardzību pret vajāšanu vai sliktu apiešanos nodrošina:

a) attiecīgie valsts normatīvie akti un veids, kādā tos piemēro;

b) to tiesību un brīvību ievērošana, kas noteiktas Eiropas cilvēktiesību un pamatbrīvību konvencijā un/vai Starptautiskajā paktā par civilajām un politiskajām tiesībām un/vai

¹ COM (2015) 240 final, 13.5.2015.

² Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīva 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.).

Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā pret spīdzināšanu, jo īpaši tās tiesības, no kuru ievērošanas nevar atkāpties saskaņā ar minētās Eiropas konvencijas 15. panta 2. punktu;

c) neizraidīšanas principa ievērošana saskaņā ar Ženēvas konvenciju;

d) efektīva tiesiskās aizsardzības sistēma pret minēto tiesību un brīvību pārkāpšanu”.

Pašreiz ES tiesību aktos nav ietverts ES kopējs drošu izcelsmes valstu saraksts. Šā priekšlikuma mērķis ir izveidot šādu ES kopējo sarakstu, pamatojoties uz Direktīvā 2013/32/ES noteiktajiem kopējiem kritērijiem, jo tas veicinās ar drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu saistīto procedūru izmantošanu visās dalībvalstīs un tādējādi palielinās dalībvalstu patvēruma sistēmu vispārējo efektivitāti attiecībā uz, iespējams, nepamatotiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem. ES kopējais saraksts samazinās arī pastāvošās atšķirības starp dalībvalstu drošu izcelsmes valstu sarakstiem un tādējādi sekmēs procedūru piemērošanas konvergenci un novērsīs starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju tālāku pārvietošanos

• Trešās valstis, kas iekļaujamās ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā

Pamatojoties uz visu attiecīgo informāciju, kas ir tās rīcībā, jo īpaši Eiropas Ārējās darbības dienesta (EĀDD) ziņojumiem un informāciju, ko sniegušas dalībvalstis, Eiropas Patvēruma atbalsta birojs (EASO), Eiropas Padome, Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstais komisārs bēgļu jautājumos (UNHCR) un citas attiecīgās starptautiskās organizācijas, Eiropas Komisija ir secinājusi, ka Albānija, Bosnija un Hercegovina, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Kosova³, Melnkalne, Serbija un Turcija ir drošas izcelsmes valstis Direktīvas 2013/32/ES nozīmē un tās būtu jāiekļauj ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā.

Konkrētāk, Eiropas Komisija izmantoja EĀDD ziņojumus, tostarp 2015. gada 31. augusta un 1. septembra īpašos ziņojumus par katru valsti, informāciju no dalībvalstīm, tostarp dalībvalstu tiesību aktus par drošu izcelsmes valstu norādīšanu, informāciju no EASO, tostarp rakstiskus ziņojumus un secinājumus, kas gūti 2015. gada 2. septembra koordinācijas sanāksmē par drošām izcelsmes valstīm, kurā piedalījās dalībvalstu eksperti, kā arī publiski pieejamo informāciju no Eiropas Padomes, UNHCR un citām attiecīgām starptautiskām organizācijām.

Attiecībā uz Albāniju — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu *izraidīšanas* gadījumiem. Atsevišķos gadījumos joprojām notiek asinsatriebība, vardarbība ģimenē un diskriminācija vai vardarbība pret etnisko minoritāšu pārstāvjiem vai neaizsargātām personu grupām, tostarp romiem, Balkānu ēģiptiešiem un LGBTI⁴. Albānijas dalība Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nozīmē, ka iespēja vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā garantē efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu pret minētajiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus četros no 150 pieteikumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 7,8 % (1040) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Albānijas pilsoņi. Vismaz astoņas dalībvalstis Albāniju ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Albāniju ir atzinusi par kandidātvalsti. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot

³ Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/99 un Starptautiskās Tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

ieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz ieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka Albānija ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu — tās Konstitūcija nodrošina pamatu pilnvaru sadalei starp valsts vēsturiskajām tautām. Juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Atsevišķos gadījumos joprojām notiek diskriminācija vai vardarbība pret personām etniskās vai reliģiskās piederības vai viņu politisko uzskatu dēļ, kā arī pret neaizsargātu grupu pārstāvjiem, piemēram, LGBTI, žurnālistiem un bērniem. Bosnijas un Hercegovinas dalība Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nozīmē, ka iespēja vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā garantē efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu pret minētajiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus piecos no 1196 ieteikumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 4,6 % (330) patvēruma ieteikumu, ko iesnieguši Bosnijas un Hercegovinas pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Bosniju un Hercegovinu ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam ieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot ieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz ieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka Bosnija un Hercegovina ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Attiecībā uz bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu *izraidīšanas* gadījumiem. Atsevišķos gadījumos joprojām notiek diskriminācija vai vardarbība pret neaizsargātu grupu pārstāvjiem, tostarp bērniem, personām ar invaliditāti, romiem un LGBTI. Bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas dalība Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nozīmē, ka iespēja vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā garantē efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu pret minētajiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus sešos no 502 ieteikumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 0,9 % (70) patvēruma ieteikumu, ko iesnieguši bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas pilsoņi. Vismaz septiņas dalībvalstis bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir atzinusi par kandidātvalsti. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam ieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot ieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz ieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Attiecībā uz Kosovu* — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti. Kosovas* nepievienošanās attiecīgajiem starptautiskajiem cilvēktiesību

4

Lesbietes, geji, biseksuāli, transpersonas un interseksuāli.

instrumentiem, piemēram, ECTK, ir saistīta ar starptautiskas vienprātības trūkumu attiecībā uz tās kā suverēnas valsts statusu. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu *izraidīšanas* gadījumiem. Atsevišķos gadījumos joprojām notiek diskriminācija vai vardarbība pret neaizsargātu grupu pārstāvjiem, piemēram, sievietēm, LGBTI un etnisko minoritāšu pārstāvjiem, tostarp etniskajiem serbiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 6,3 % (830) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Kosovas* pilsoņi. Vismaz sešas dalībvalstis Kosovu* ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot pieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka Kosova* ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Attiecībā uz Melnkalni — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu *izraidīšanas* gadījumiem. Joprojām notiek diskriminācija vai vardarbība pret neaizsargātu grupu pārstāvjiem, tostarp personām ar invaliditāti, žurnālistiem, romiem un LGBTI. Melnkalnes dalība Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nozīmē, ka iespēja vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā garantē efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu pret minētajiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 1 no 447 pieteikumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 3,0 % (40) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Melnkalnes pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Melnkalni ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Melnkalni ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot pieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka Melnkalne ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Attiecībā uz Serbiju — Konstitūcija nodrošina pamatu minoritāšu grupu pašpārvaldei tādās jomās kā izglītība, valodas lietojums, informācija un kultūra. Juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu *izraidīšanas* gadījumiem. Joprojām notiek diskriminācija pret neaizsargātu grupu pārstāvjiem, tostarp etniskajām minoritātēm, ieskaitot etniskos albāņus, reliģiskajām minoritātēm, tostarp musulmaņiem, kā arī romiem un LGBTI. Serbijas dalība Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nozīmē, ka iespēja vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā garantē efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu pret minētajiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 16 no 11 490 pieteikumu. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 1,8 % (400) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Serbijas pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Serbiju ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Serbiju ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot pieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz

iepriekš minēto, Komisija secina, ka Serbija ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Attiecībā uz Turciju — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Joprojām notiek diskriminācija un cilvēktiesību pārkāpumi pret neaizsargātu grupu pārstāvjiem, piemēram, minoritātēm, tostarp etniskajiem kurdiešiem, žurnālistiem un LGBTI. Turcijas dalība Eiropas Cilvēktiesību konvencijā nozīmē, ka iespēja vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā garantē efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekļu sistēmu pret minētajiem cilvēktiesību pārkāpumiem. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 94 no 2899 pieteikumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 23,1 % (310) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Turcijas pilsoņi. Viena dalībvalstis Turciju ir norādījusi kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Turciju ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Dalībvalstīm iepriekš minētajiem apstākļiem būtu jāpievērš īpaša uzmanība, nosakot, vai trešā valsts, kas iekļauta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētam pieteikuma iesniedzējam, kā arī izskatot pieteikumu atbilstoši Direktīvā 2013/32/ES paredzētajām procesuālajām iespējām attiecībā uz pieteikuma iesniedzējiem no drošas izcelsmes valsts. Pamatojoties uz iepriekš minēto, Komisija secina, ka Turcija ir droša izcelsmes valsts Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

Šis priekšlikums būtu jāuzskata par pirmo soli ceļā uz mērķi Savienības līmenī izveidot visaptverošu kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu. Tāpēc Komisija pēc ES kopējā saraksta pieņemšanas Eiropas Parlamentā un Padomē var ierosināt tajā iekļaut arī citas trešās valstis, kas atbilst kritērijiem, ar kuriem tās atzīstamas par drošām. Prioritāte tiks piešķirta tām trešām valstīm, no kurām nāk ievērojams skaits personu, kas lūdz starptautisko aizsardzību ES, piemēram, Bangladešai, Pakistānai un Senegālai.

Kā norādīts šajā priekšlikumā, pēc trīs gadiem pēc šīs regulas stāšanās spēkā, ja tā tiks pieņemta Eiropas Parlamentā un Padomē, Komisija iesniegs ziņojumu par iespēju veikt turpmākus saskaņošanas pasākumus, kas varētu novērst nepieciešamību pēc drošu izcelsmes valstu valsts līmeņa sarakstiem.

1.2. Saskaņība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā

Šis priekšlikums atbilst kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai, kas ieviestas ar Direktīvu 2013/32/ES, un citiem kopējās Eiropas patvēruma sistēmas instrumentiem.

1.3. Saskaņība ar citām ES politikas jomām

Priekšlikums izveidot ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu un tajā iekļaut jo īpaši trešās valstis, ko Eiropadome atzinusi par kandidātvalstīm, atbilst Savienības paplašināšanās politikai. Kad Eiropadome Albāniju, bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku, Melnkalni, Serbiju, Turciju atzina par kandidātvalstīm, novērtējumā tika secināts, ka tās atbilst kritērijiem, kas noteikti 1993. gada 21. un 22. jūnijā Kopenhāgenā notikušajā Eiropadomes sanāksmē, saistībā ar to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un minoritāšu tiesību ievērošanu un aizsardzību, un tām būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībniecēm. Progress, kas panākts politisko un ekonomisko kritēriju izpildē, kā arī pielāgošanās *acquis* katru gadu tiek novērtēti Eiropas Komisijas gada progresā ziņojumā. Šis priekšlikums par Albānijas, bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas, Melnkalnes, Serbijas, Turcijas iekļaušanu ES

kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā neskar gaidāmos gada progresa ziņojumus, ko Eiropas Komisija iesniegs attiecībā uz katru no minētajām trešām valstīm.

2. APSPIEŠANĀS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM

Attiecībā uz nepieciešamību paātrināt patvēruma pieteikumu izskatīšanu Eiropadome savos 2015. gada 25. un 26. jūnija secinājumos atsaucās uz Komisijas ieceri stiprināt Direktīvā 2013/32/ES paredzētos noteikumus par drošām izcelsmes valstīm, tostarp iespēju izveidot ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu.

Tieslietu un iekšlietu padome 2015. gada 20. jūlija secinājumos par drošām izcelsmes valstīm atzinīgi novērtēja iespēju izveidot ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu. Padome attiecībā uz Rietumbalkānu valstīm atzīmēja, “ka lielākā daļa valsts līmenī sagatavotu drošu izcelsmes valstu sarakstu ietver šīs valstis, ka Eiropadome vairākas reizes ir atkārtoti norādījusi uz šo valstu Eiropas perspektīvu un ka Albānija, Bosnija un Hercegovina, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Melnkalne un Serbija tika pārceltas uz tādu valstu sarakstu, uz kuru valstspiederīgajiem attiecīgi no 2009. gada 19. decembra un 2010. gada 15. decembra neattiecas vīzu prasības. Turklāt ES mēroga patvēruma atzīšanas vidējais līmenis Rietumbalkānu valstīm 2014. gadā bija diezgan zems. Tas nozīmē, ka visas dalībvalstis varētu Rietumbalkānu valstis uzskatīt par drošām izcelsmes valstīm.”

Ievērojot Tieslietu un iekšlietu padomes secinājumus, EASO 2015. gada 2. septembrī rīkoja ekspertu sanākumi ar dalībvalstīm, kurā tika panākta plaša vienprātība, ka Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova*, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Melnkalne un Serbija būtu jāuzskata par drošām izcelsmes valstīm Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

3. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE, PROPORCIONALITĀTE, PAMATTIESĪBAS

3.1. Juridiskais pamats

Priekšlikums ir balstīts uz Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 78. panta 2. punkta d) apakšpunktu, kas ir juridiskais pamats pasākumiem attiecībā uz kopīgām procedūrām vienota patvēruma vai papildu aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai. Priekšlikuma mērķis ir izveidot ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu Direktīvas 2013/32/ES nolūkā un grozīt šo direktīvu, kas pieņemta, pamatojoties uz LESD 78. panta 2. punkta d) apakšpunktu.

3.2. Subsidiaritāte

LESD V sadaļā “Brīvības, drošības un tiesiskuma telpa” dažas pilnvaras šajos jautājumos tiek piešķirtas Eiropas Savienībai. Šīs pilnvaras ir jāīsteno saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantu, proti, ja un ciktāl dalībvalstis nevar pietiekami labi īstenot ierosinātās darbības mērķus un tādēļ ierosinātās darbības mēroga vai seku dēļ tie ir labāk sasniedzami Eiropas Savienības līmenī.

Priekšlikuma mērķis ir Savienības līmenī izveidot kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu, jo tas veicinās ar drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu saistīto procedūru izmantošanu visās dalībvalstīs. Priekšlikuma mērķis ir risināt arī dažas no esošajām atšķirībām starp dalībvalstu drošu izcelsmes valstu sarakstiem, kā dēļ uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem no vienas un tās pašas trešās valsts dalībvalstīs ne vienmēr attiecas tās pašas procedūras. Ierosinātās rīcības vispārējo mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un to var labāk sasniegt Eiropas Savienības līmenī.

3.3. Proporcionalitāte

Saskaņā ar proporcionalitātes principu ierosinātie grozījumi spēkā esošajā regulējumā nepārsniedz to, kas ir vajadzīgs izvirzītā mērķa sasniegšanai. ES kopējais drošu izcelsmes valstu saraksts tiks izveidots saskaņā ar Direktīvā 2013/32/ES noteiktajiem kritērijiem, pēc kuriem nosaka drošas izcelsmes valstis, un situācija kopējā sarakstā iekļautajās valstīs tiks regulāri pārskatīta. Ierosinātie Direktīvas 2013/32/ES grozījumi aprobežojas ar to, kas nepieciešams, lai nodrošinātu, ka Direktīvas 2013/32/ES noteikumi par drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu ir attiecināmi uz trešām valstīm, kas iekļautas ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā.

3.4. Instrumenta izvēle

Tas, kāpēc ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta izveidei ir izvēlēta regula, ir pamatojams ar šāda kopēja saraksta būtību, proti, tas tiek izveidots Savienības līmenī un būtu tieši jāpiemēro dalībvalstu tiesību sistēmā.

3.5. Pamattiesības

Šajā priekšlikumā ir ievērotas pamattiesības un hartā atzītie principi, tostarp patvēruma tiesības un aizsardzība pret *izraidīšanu*, kas paredzētas hartas 18. un 19. pantā.

Jo īpaši jāatgādina, ka saskaņā ar Direktīvu 2013/32/ES apstāklis, ka trešā valsts ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, nav absolūta garantija minētās valsts valstspiederīgo drošībai un tādējādi neatbrīvo no uzdevuma veikt starptautiskās aizsardzības pieteikumu atbilstošu, individuālu pārbaudi. Jāņem vērā arī tas, ka, ja pieteikuma iesniedzējs norāda nopietnus iemeslus, kas liek uzskatīt, ka attiecīgā valsts viņa konkrētajā gadījumā nav droša, attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju minētā valsts vairs nav uzskatāma par drošu.

Trešās valstis, kuras ierosināts iekļaut ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, atbilst Direktīvā 2013/32/ES paredzētajiem nosacījumiem, lai tās atzītu par drošām. Tas nozīmē, ka, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, ir iespējams pierādīt, ka šajās valstīs kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, kā noteikts Direktīvas 2011/95/ES 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Šis priekšlikums neietekmē ES budžetu, un tam nevajadzētu ietekmēt dalībvalstu budžetu.

5. CITI ELEMENTI

5.1. Uzraudzības, novērtēšanas un ziņošanas kārtība

Priekšlikumā paredzēts, ka pēc trīs gadiem pēc šīs regulas stāšanās spēkā, pamatojoties uz Komisijas ziņojumu, būtu jāapsver iespēja turpmāk veikt papildu saskaņošanas pasākumus, kas varētu novērst nepieciešamību pēc dalībvalstu drošu izcelsmes valstu sarakstiem.

5.2. Konkrētu priekšlikuma noteikumu sīks skaidrojums

Ar regulas priekšlikumu izveido ES kopējo sarakstu ar trešām valstīm, kuras ir uzskatāmas par drošām izcelsmes valstīm Direktīvas 2013/32/ES nozīmē. Ar to arī groza Direktīvu 2013/32/ES, lai minētajā direktīvā paredzētos drošas izcelsmes valsts noteikumus varētu piemērot attiecībā uz ES kopējā sarakstā iekļautajām trešām valstīm.

ES kopējais drošu izcelsmes valstu saraksts ir ietverts ierosinātās regulas I pielikumā. Trešām valstīm, ko paredzēts iekļaut minētajā pielikumā, jāatbilst Direktīvas 2013/32/ES I pielikumā paredzētajiem drošu izcelsmes valstu norādīšanas nosacījumiem. Komisija uzskata, ka Albānija, Bosnija un Hercegovina, bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Kosova*, Melnkalne, Serbija un Turcija atbilst šiem nosacījumiem un tās ES kopējā sarakstā būtu jāiekļauj vispirms.

Priekšlikumā paredzēts, ka Komisijai ir pienākums regulāri pārskatīt situāciju ES kopējā sarakstā iekļautajās trešās valstīs, pamatojoties uz virkni informācijas avotu, tostarp jo īpaši regulāriem ziņojumiem no EĀDD un informāciju, ko sniedz dalībvalstis, *EASO*, *UNHCR*, Eiropas Padome un citas attiecīgas starptautiskās organizācijas.

Priekšlikumā noteikts, ka jebkādus grozījumus ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā pieņem saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru. Tomēr tajā ir paredzēts, ka ES kopējā sarakstā iekļautās trešās valsts situācijas straujas pasliktināšanās gadījumā Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētu aktu saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz šādas trešās valsts statusa apturēšanu ES kopējā sarakstā uz vienu gadu, ja tā, balstoties uz pamatotu novērtējumu, uzskata, ka nosacījumi attiecībā uz trešās valsts uzskatīšanu par drošu izcelsmes valsti vairs nav ievēroti. Komisijai būs iespēja pagarināt apturēšanu uz laiku, kas nepārsniedz vienu gadu, ja tā ir ierosinājusi grozīt šo regulu, lai svītrotu šo trešo valsti no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta. Priekšlikumā ir iekļauti sīki noteikumi par pilnvaru deleģēšanu Komisijai, tostarp attiecībā uz tās ilgumu, iespēju Eiropas Parlamentam un Padomei to jebkurā laikā atsaukt, Komisijas pienākumu par deleģēto aktu pieņemšanu paziņot Eiropas Parlamentam un Padomei, kā arī to, ka deleģētie akti var stāties spēkā vienīgi tad, ja viena mēneša laikā pēc šī paziņojuma minētās iestādes nav izteikušas iebildumus.

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai nolūkā un ar ko groza Direktīvu 2013/32/ES

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 78. panta 2. punkta d) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu⁵,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu⁶,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES⁷ ļauj dalībvalstīm piemērot īpašus procedūras noteikumus, jo īpaši paātrinātās procedūras un robežprocedūras, precīzi noteiktos apstākļos, ja starptautiskās aizsardzības pieteikums, iespējams, ir nepamatots, tostarp gadījumā, ja pieteikuma iesniedzējs ir tādas valsts valstspiederīgais, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts saskaņā ar valsts tiesību aktiem un kuru turklāt var uzskatīt par drošu attiecīgajam pieteikuma iesniedzējam, ņemot vērā viņa konkrētos apstākļus. Tos pašus noteikumus var piemērot bezvalstniekiem attiecībā uz trešām valstīm, kur tie pirms tam bija pastāvīgi dzīvojuši.
- (2) Direktīvā 2013/32/ES ir noteikti kopēji kritēriji, lai valstu līmenī norādītu trešās valstis kā drošas izcelsmes valstis. Tomēr tikai dažas dalībvalstis savos tiesību aktos ir norādījušas drošas izcelsmes valstis, kas nozīmē, ka ne visas dalībvalstis pašreiz var izmantot attiecīgās Direktīvā 2013/32/ES paredzētās procesuālās iespējas. Turklāt, ņemot vērā pastāvošās atšķirības starp dalībvalstu pieņemtajiem drošu izcelsmes valstu sarakstiem, ko varētu būt radījuši atšķirīgi konkrētu trešo valstu drošības novērtējumi vai arī atšķirīgas trešo valstu valstspiederīgo plūsmas, ar ko tās saskaras, dalībvalstis Direktīvā 2013/32/ES definēto drošas izcelsmes valsts koncepciju pašlaik ne vienmēr piemēro attiecībā uz tām pašām trešām valstīm.
- (3) Ņemot vērā kopš 2014. gada piedzīvoto starptautiskās aizsardzības pieteikumu skaita ļoti straujo pieaugumu Savienībā un izrietošo nepieredzēto spiedienu uz dalībvalstu patvēruma sistēmām, Savienība atzina vajadzību stiprināt Direktīvas 2013/32/ES

⁵ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁶ OV C [...], [...], [...]. lpp.

⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 26. jūnija Direktīva 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV L 180, 29.6.2013., 60. lpp.).

drošas izcelsmes valsts noteikumu piemērošanu kā būtisku rīku ātrai tādu pieteikumu apstrādei, kas, iespējams, ir nepamatoti. Konkrēti attiecībā uz nepieciešamību paātrināt patvēruma pieteikumu izskatīšanu Eiropadome savos 2015. gada 25. un 26. jūnija secinājumos atsaucās uz Komisijas ieceri, kas pausta tās paziņojumā par Eiropas programmu migrācijas jomā⁸, stiprināt šos noteikumus, tostarp iespēju izveidot ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu. Turklāt Tieslietu un iekšlietu padomes 2015. gada 20. jūlija secinājumos par drošām izcelsmes valstīm tika atzinīgi novērtēta Komisijas iecere stiprināt Direktīvas 2013/32/ES drošas izcelsmes valsts noteikumus, tostarp iespēju izveidot ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu.

- (4) ES kopējais drošu izcelsmes valstu saraksts būtu jāveido, pamatojoties uz Direktīvā 2013/32/ES noteiktajiem kopējiem kritērijiem, jo tas veicinās ar drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu saistīto procedūru izmantošanu visās dalībvalstīs un tādējādi palielinās šo valstu patvēruma sistēmu vispārējo efektivitāti attiecībā uz, iespējams, nepamatotiem starptautiskās aizsardzības pieteikumiem. ES kopējā saraksta izveide palīdzēs risināt arī dažas no esošajām atšķirībām starp dalībvalstu drošu izcelsmes valstu sarakstiem, kā dēļ uz starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem no vienas un tās pašas trešās valsts dalībvalstīs ne vienmēr attiecas tās pašas procedūras. Dalībvalstīm būtu jāsauglabā tiesības piemērot vai ieviest tiesību aktus, kas ļauj valsts līmenī norādīt kā drošas izcelsmes valstis trešās valstis, kuras nav minētas ES kopējā sarakstā, tomēr šāda kopēja saraksta izveide nodrošinās, ka visās dalībvalstīs attiecībā uz pieteikumu iesniedzējiem, kuru izcelsmes valstis ir minētajā sarakstā, koncepcija tiek piemērota vienādi. Tādējādi tiks sekmēta procedūru piemērošanas konverģence un arī novērsta starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju tālāka pārvietošanās. Šajā kontekstā pēc trīs gadiem pēc šīs regulas stāšanās spēkā, pamatojoties uz Komisijas ziņojumu, būtu jāapsver iespēja turpmāk veikt papildu saskaņošanas pasākumus, kas varētu novērst nepieciešamību pēc drošu izcelsmes valstu valsts līmeņa sarakstiem.
- (5) Direktīvas 2013/32/ES noteikumi par drošas izcelsmes valsts koncepcijas piemērošanu būtu jāpiemēro trešām valstīm, kas ietvertas ar šo regulu noteiktajā ES kopējā sarakstā. Tas jo īpaši nozīmē, ka apstākļi, ka trešā valsts ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, nav absolūta garantija minētās valsts valstspiederīgo drošībai un tādējādi neatbrīvo no uzdevuma veikt starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēja atbilstošu, individuālu pārbaudi. Turklāt jāņem vērā, ka, ja pieteikuma iesniedzējs norāda nopietnus iemeslus, kas liek uzskatīt, ka attiecīgā valsts viņa konkrētajā gadījumā nav droša, attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju minētā valsts vairs nav uzskatāma par drošu.
- (6) Komisijai būtu regulāri jāpārskata situācija trešās valstīs, kas ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā. ES kopējā sarakstā iekļautās trešās valsts situācijas straujas pasliktināšanās gadījumā pilnvaras pieņemt tiesību aktus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 290. pantu būtu jādeleģē Komisijai attiecībā uz šādas trešās valsts statusa apturēšanu ES kopējā sarakstā uz vienu gadu, ja tā, balstoties uz pamatotu novērtējumu, uzskata, ka Direktīvā 2013/32/ES paredzētie noteikumi attiecībā uz trešās valsts uzskatīšanu par drošu izcelsmes valsti vairs nav ievēroti. Minētā pamatotā novērtējuma nolūkā Komisijai būtu jāņem vērā virkne tās rīcībā esošu informācijas avotu, jo īpaši tās gada progresa ziņojumi par trešām valstīm, kuras Eiropadome atzinusi par kandidātvalstīm, regulārie ziņojumi no Eiropas Ārējās

⁸

COM(2015) 240 *final*, 13.5.2015.

darbības dienesta (EĀDD) un informācija no dalībvalstīm, Eiropas Patvēruma atbalsta biroja (EASO), Apvienoto Nāciju Organizācijas Augstā komisāra bēgļu jautājumos (UNHCR), Eiropas Padomes un citām attiecīgām starptautiskām organizācijām. Komisijai vajadzētu būt iespējai apturēt kādas trešās valsts statusu ES kopējā sarakstā uz laiku, kas nepārsniedz vienu gadu, ja tā ir ierosinājusi grozīt šo regulu, lai svītrotu šo trešo valsti no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī. Komisijai, sagatavojot un izstrādājot deleģētos aktus, būtu jānodrošina vienlaicīga, savlaicīga un atbilstīga attiecīgo dokumentu nosūtīšana Eiropas Parlamentam un Padomei.

- (7) Ņemot vērā Tieslietu un iekšlietu padomes secinājumus par drošām izcelsmes valstīm 2015. gada 20. jūlija sanāsmē, kur dalībvalstis vienojās, ka prioritāte būtu jāpiešķir visu dalībvalstu novērtējumam par Rietumbalkānu drošību, EASO 2015. gada 2. septembrī organizēja ekspertu sanāksmi ar dalībvalstīm, kuras gaitā tika panākta plaša vienprātība par to, ka Albānija, Bosnija un Hercegovina, Kosova⁹, Bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika, Melnkalne un Serbija būtu jāuzskata par drošām izcelsmes valstīm Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.
- (8) Saskaņā ar Direktīvu 2013/32/ES valsts tiek uzskatīta par drošu izcelsmes valsti, ja, pamatojoties uz tiesisko situāciju, tiesību aktu piemērošanu demokrātiskā sistēmā un uz vispārējiem politiskajiem apstākļiem, var pierādīt, ka kopumā un konsekventi nepastāv vajāšana, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/95/ES¹⁰ 9. pantā, spīdzināšana vai necilvēcīga vai pazemojoša izturēšanās vai sodīšana, kā arī nepastāv vardarbības draudi starptautiska vai iekšzemes bruņota konflikta situācijās.
- (9) Pamatojoties uz virkni informācijas avotu, tostarp jo īpaši ziņojumiem no EĀDD un informāciju no dalībvalstīm, EASO, UNHCR, Eiropas Padomes un citām attiecīgām starptautiskām organizācijām, tiek uzskatīts, ka vairākas trešās valstis klasificējas kā drošas izcelsmes valstis.
- (10) Attiecībā uz Albāniju — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus četros no 150 pieteikumiem. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 7,8 % (1040) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Albānijas pilsoņi. Vismaz astoņas dalībvalstis Albāniju ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Albāniju ir atzinusi par kandidātvalsti. Saskaņā ar tā brīža novērtējumu Albānija atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome, attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un Albānijai saskaņā ar gada progresu ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.

⁹ * Šis nosaukums neskar nostājas par statusu un atbilst ANO DP Rezolūcijai 1244/99 un Starptautiskās tiesas atzinumam par Kosovas neatkarības deklarāciju.

¹⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 13. decembra Direktīva 2011/95/ES par standartiem, lai trešo valstu valstspiederīgos vai bezvalstniekus kvalificētu kā starptautiskās aizsardzības saņēmējus, par bēgļu vai personu, kas tiesīgas saņemt alternatīvo aizsardzību, vienotu statusu, un par piešķirtās aizsardzības saturu (pārstrādātā versija) (OV L 337, 20.12.2011., 9. lpp.).

- (11) Attiecībā uz Bosniju un Hercegovinu — tās Konstitūcija nodrošina pamatu pilnvaru sadalei starp valsts vēsturiskajām tautām. Juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus piecos no 1196 pieteikumiem. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 4,6 % (330) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Bosnijas un Hercegovinas pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Bosniju un Hercegovinu ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti.
- (12) Attiecībā uz bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina galvenie materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus sešos no 502 pieteikumiem. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 0,9 % (70) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši bijušās Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikas pilsoņi. Vismaz septiņas dalībvalstis bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome bijušo Dienvidslāvijas Maķedonijas Republiku ir atzinusi par kandidātvalsti. Saskaņā ar tā brīža novērtējumu bijusī Dienvidslāvijas Maķedonijas Republika atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome, attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un bijušajai Dienvidslāvijas Maķedonijas Republikai saskaņā ar gada progresu ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.
- (13) Attiecībā uz Kosovu* — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti. Kosovas* nepievienošanās attiecīgajiem starptautiskajiem cilvēktiesību instrumentiem, piemēram, ECTK, ir saistīta ar starptautiskas vienprātības trūkumu attiecībā uz tās kā suverēnas valsts statusu. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 6,3 % (830) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Kosovas* pilsoņi. Vismaz sešas dalībvalstis Kosovu* ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti.
- (14) Attiecībā uz Melnkalni — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 1 no 447 pieteikumiem. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 3,0 % (40) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Melnkalnes pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Melnkalni ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Melnkalni ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Saskaņā ar tā brīža novērtējumu Melnkalne atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome, attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un Melnkalnei saskaņā ar gada progresu ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.

- (15) Attiecībā uz Serbiju — Konstitūcija nodrošina pamatu minoritāšu grupu pašpārvaldei tādās jomās kā izglītība, valodas lietojums, informācija un kultūra. Juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 16 no 11 490 pieteikumiem. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 1,8 % (400) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Serbijas pilsoņi. Vismaz deviņas dalībvalstis Serbiju ir norādījušas kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Serbiju ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Saskaņā ar tā brīža novērtējumu Serbija atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome, attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un Serbijai saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.
- (16) Attiecībā uz Turciju — juridisko pamatu aizsardzībai pret vajāšanu un sliktu apiešanos pienācīgi nodrošina materiālie un procesuālie cilvēktiesību un diskriminācijas novēršanas tiesību akti, tostarp dalība visos galvenajos starptautiskajos cilvēktiesību līgumos. Eiropas Cilvēktiesību tiesa 2014. gadā konstatēja pārkāpumus 94 no 2899 pieteikumiem. Nav norāžu par jebkādiem savu pilsoņu izraidīšanas gadījumiem. Dalībvalstis 2014. gadā par pienācīgi pamatotiem uzskatīja 23,1 % (310) patvēruma pieteikumu, ko iesnieguši Turcijas pilsoņi. Viena dalībvalstis Turciju ir norādījusi kā drošu izcelsmes valsti. Eiropadome Turciju ir atzinusi par kandidātvalsti, un ir sāktas sarunas. Saskaņā ar tā brīža novērtējumu Turcija atbilda kritērijiem, ko 1993. gada 21. un 22. jūnijā noteikusi Kopenhāgenas Eiropadome, attiecībā uz to iestāžu stabilitāti, kas garantē demokrātiju, tiesiskumu, cilvēktiesības un cieņu pret minoritātēm un to aizsardzību, un Turcijai saskaņā ar gada progresa ziņojumā sniegtajiem ieteikumiem būs jāturpina nodrošināt atbilstību šiem kritērijiem, lai kļūtu par dalībnieci.
- (17) Ņemot vērā, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs un to, ka rīcības mēroga un iedarbības dēļ šos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minētā mērķa sasniegšanai.
- (18) Šajā regulā tiek ievērotas pamattiesības un principi, kas ir atzīti hartā.
- (19) [Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, minētās dalībvalstis ir paziņojušas, ka tās vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.]

vai

[Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, šīs dalībvalstis nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tām nav saistoša un nav jāpiemēro.]

vai

[Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tai nav saistoša un nav jāpieņem.

[Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Īrija (ar ... vēstuli) ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.]

vai

[Saskaņā ar 3. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Apvienotā Karaliste (ar ... vēstuli) ir paziņojusi, ka vēlas piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.

Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tai nav saistoša un nav jāpieņem.]

- (20) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un šī regula tai nav saistoša un nav jāpieņem,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido ES kopējo trešo valstu sarakstu, kuras ir uzskatāmas par drošām izcelsmes valstīm Direktīvas 2013/32/ES nozīmē.

2. pants

ES kopējais drošu izcelsmes valstu saraksts

1. Trešās valstis, kas uzskaitītas šīs regulas I pielikumā, ir drošas izcelsmes valstis.
2. Komisija regulāri pārskata situāciju trešās valstīs, kas ietvertas ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, pamatojoties uz virkni informācijas avotu, tostarp jo īpaši regulārajiem ziņojumiem no EĀDD un informāciju no dalībvalstīm, EASO, UNHCR, Eiropas Padomes un citām attiecīgām starptautiskām organizācijām.
3. Grozījumus ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā veic saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru.
4. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 3. pantu, lai apturētu trešās valsts statusu ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā.

3. pants

Trešās valsts svītrosana no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta strauju situācijas izmaiņu gadījumā

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Strauju situācijas izmaiņu gadījumā trešā valstī, kas ietverta ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, Komisija veic pamatotu novērtējumu par to, kā minētā valsts ir izpildījusi Direktīvas 2013/32/ES I pielikumā paredzētos nosacījumus, un, ja šie nosacījumi vairs nav izpildīti, saskaņā ar LESD 290. pantu pieņem lēmumu apturēt minētās trešās valsts statusu ES kopējā sarakstā uz vienu gadu.
3. Ja Komisija ir ierosinājusi grozīt šo regulu, lai svītrotu trešo valsti no ES kopējā drošu izcelsmes valstu saraksta, tā, pamatojoties uz 2. punktā minēto pamatoto novērtējumu, var pagarināt saskaņā ar 2. punktu pieņemtā deleģētā lēmuma darbību uz laiku, kas nepārsniedz vienu gadu.
4. Šajā regulā minētās pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai tiek piešķirtas uz 5 gadiem no [šīs regulas spēkā stāšanās dienas]. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms 5 gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.
5. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt šajā pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai arī vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošo deleģēto aktu spēkā esamību.

6. Tiklīdz tā pieņem deleģētu aktu saskaņā ar šo pantu, Komisija par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.

7. Saskaņā ar šo pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja viena mēneša laikā no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus, vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus.

4. pants

Grozījumi Direktīvā 2013/32/ES

Direktīvu 2013/32/ES groza šādi:

1. Direktīvas 36. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Trešā valsts, kas norādīta kā droša izcelsmes valsts saskaņā ar šo direktīvu valsts tiesību aktos vai kas ir ES kopējā drošu izcelsmes valstu sarakstā, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. XXXX/2015* [šī regula], var pēc individuālas pieteikuma izskatīšanas tikt uzskatīta par drošu izcelsmes valsti konkrētajam pieteikuma iesniedzējam tikai tad, ja:

a) viņam ir minētās valsts valstspiederība; vai

b) viņš ir bezvalstnieks un pirms tam bija pastāvīgi dzīvojis minētajā valstī;

un viņš nav iesniedzis nekādu nopietnu pamatojumu, lai uzskatītu, ka valsts nav droša izcelsmes valsts viņa konkrētajos apstākļos un saistībā ar viņa kvalificēšanu kā personu, kurai ir tiesības uz starptautisko aizsardzību saskaņā ar Direktīvu 2011/95/ES."

2. Direktīvas 37. panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

"1. Dalībvalstis var saglabāt vai ieviest tiesību aktus, kas starptautiskās aizsardzības pieteikumu izskatīšanas nolūkā ļauj saskaņā ar I pielikumu valsts līmenī norādīt kā drošas izcelsmes valstis tās valstis, kuras nav minētas ES kopējā drošas izcelsmes valstu sarakstā, kas izveidots ar Regulu (ES) Nr. XXXX/2015 [šī regula]".

3. Regulas I pielikuma nosaukumu aizstāj ar šādu:

"Drošu izcelsmes valstu norādīšana 36. panta un 37. panta 1. punkta piemērošanas nolūkā".

* Eiropas Parlamenta un Padomes [datums] Regula (ES) Nr. XXXX/2015, ar ko izveido ES kopējo drošu izcelsmes valstu sarakstu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/32/ES par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai nolūkā un ar ko groza Direktīvu 2013/32/ES

5. pants

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā —
priekšsēdētājs*

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*